

KRITISKE ANALYSER

Af Henrik Herløv Lund, økonom - cand. Scient. Adm.

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

Kritisk notits¹ :

SVM – regeringens forslag om Arne – ”plus” pension: Ringe forbedring, stor forringelse.

¹) Notitsen danner i forkortet form grundlag for en økonomisk kommentar lørdag d. 17.12.22 i dagbladet "Arbejderen".

<https://arbejderen.dk/blog/arne-plus-ringe-forbedring-stor-forringelse/>

²) Kilde til tegning: Roald Als, Politiken, 28.04.23.

<https://politiken.dk/debat/dagenstegning/art9325574/Arne-minus>

Indholdsfortegnelse:

FORRINGELSE AF SENIORPENSION STORT TILBAGESLAG I TILBAGETRÆKNINGSMULIGHEDER FOR NEDSLIDTE.	3
ARNE - "PLUS" HAR STORE MINUSSER.	3
FORRINGELSEN RAMMER NAVNLIG NEDSLIDTE.	5
METTE FREDERIKSEN TILBAGE PÅ ØKONOMISK HØJREKURS.....	7
TIDLIG TILBAGETRÆKNING ER ET REELT BEHOV.	7
FORHANDLINGER.....	9

Foringelse af seniorpension stort tilbageslag i tilbagetrækningsmuligheder for nedslidte.

Da den nye centrum-højre SVM – regering december 2022 fremlagde sit regeringsgrundlag³ indeholdt det en række forringelser, som partierne på ingen måde havde fremlagt for vælgerne forud for valget. Blandt de største heraf var afskaffelsen af Store Bededag samt reduktion af muligheden for seniorpension fra 6 til 3 år før folkepensionsalderen.

Da disse tiltag på ingen måde har kunnet diskuteres demokratisk under valgkampen, men tværtimod er ”kommet som en tyv om natten” efter valget, er de da også retfærdigvis stødt på stærk modstand i både fagbevægelse og befolkning, herunder ikke mindst mod SVM’ s planer om ”pensionstyveri”.

Arne - ”plus” har store minusser.

Statsminister Mette Frederiksen forsøgte ved fremlæggelsen af regeringsgrundlaget at fremstille SVM’ s pensionsforslag som en Arne -”plus” – reform. Denne positive betegnelse begrundedes med, at seniorpensionen nu sammenlægges med ”Arne-pensionen” således, at sidstnævnte fremover for det første rummer både en rettighedsbaseret - og en visitationsmodel, hvorved man fremover kan få ”Arne – pension”, selvom man ikke opfylder anciennitetskravene herfor. Og at for det andet begrundedes ”plus - betegnelsen” med, at ydelsen for begge modeller fremover lægges på månedligt 15.000 kr., hvilket er lidt mere end Arne-pensionens oprindelige godt 14.000 kr.

Men når Mette Frederiksen med ”plus” – betegnelsen forsøger at signalere, at dette forslag indebærer en forbedring af vilkårene ved tidlig pensionering, er det stærkt misvisende, eftersom langt den væsentligste ændring i ”reformen” tværtimod består i to store minusser: For det første reduceres adgangen til seniorpension fra 6 til kun 3 år før folkepensionsalderen og for det andet nedsættes ydelsen under seniorpension fra 19.738 kroner om måneden før

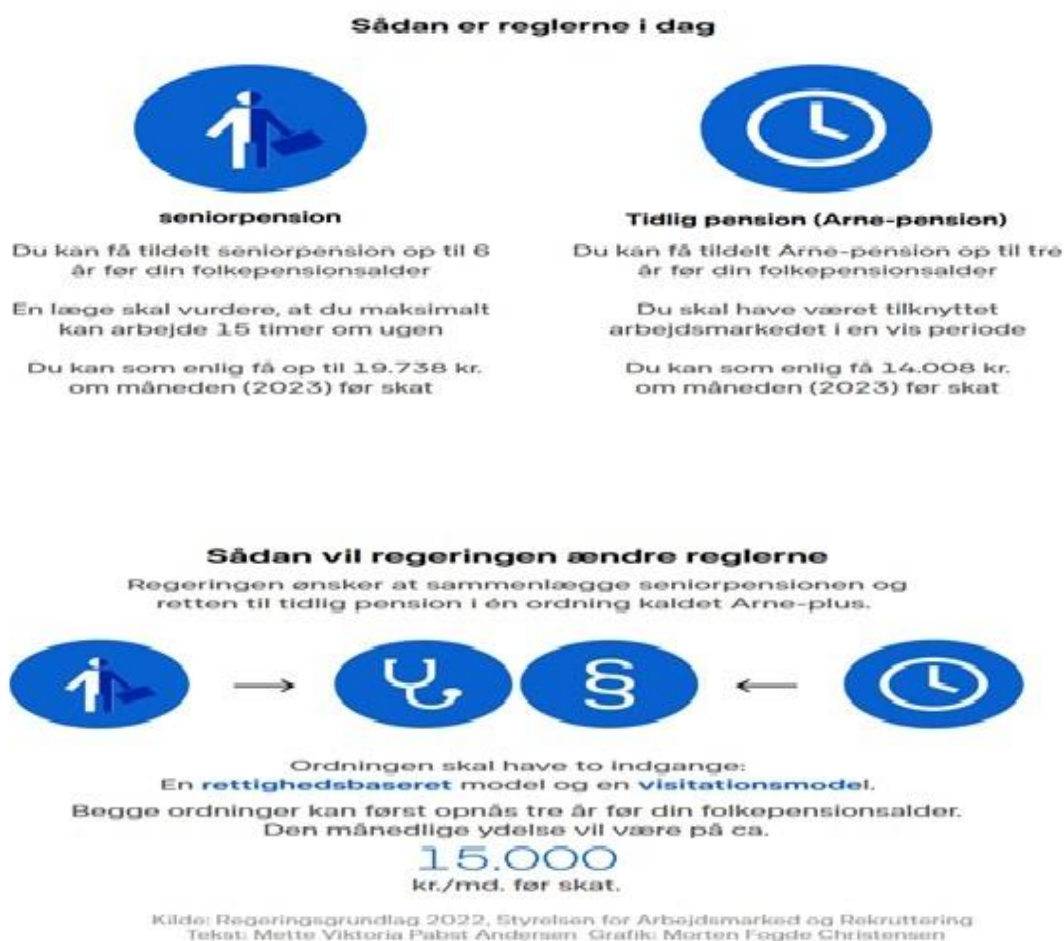
³) SVM – regeringen: Ansvar for Danmark. Dec. 2022.

<https://fm.dk/media/26729/ansvar-for-danmark-det-politiske-grundlag-for-danmarks-regering-december-2022.pdf>

skat for enlige og 16.778 kroner for gifte og samlevende til nu altså kun 15.000 kr. ⁴

Man tager altså 3 år af og sænker ydelsen med 4800 kr. om måneden. At betegne denne omlægning med et plus er falsk varebetegnelse og burde være forbudt ifølge marketingsloven.

Oversigt: Nuværende regler for Arne – og seniorpension og SVM – regeringens ændringsforslag. ⁵

⁴) SVM – regeringen: *Ansvar for Danmark*, s. 14 - midten. Dec. 2022.

<https://fm.dk/media/26729/ansvar-for-danmark-det-politiske-grundlag-for-danmarks-regering-december-2022.pdf>

⁵) Kilde: Tofte, Line Rønn og Emil Eller: *Regeringens pensionsordning forringer forholdene for dem, der føler sig allermest nedslidte*. DR.dk, 29.03.23.

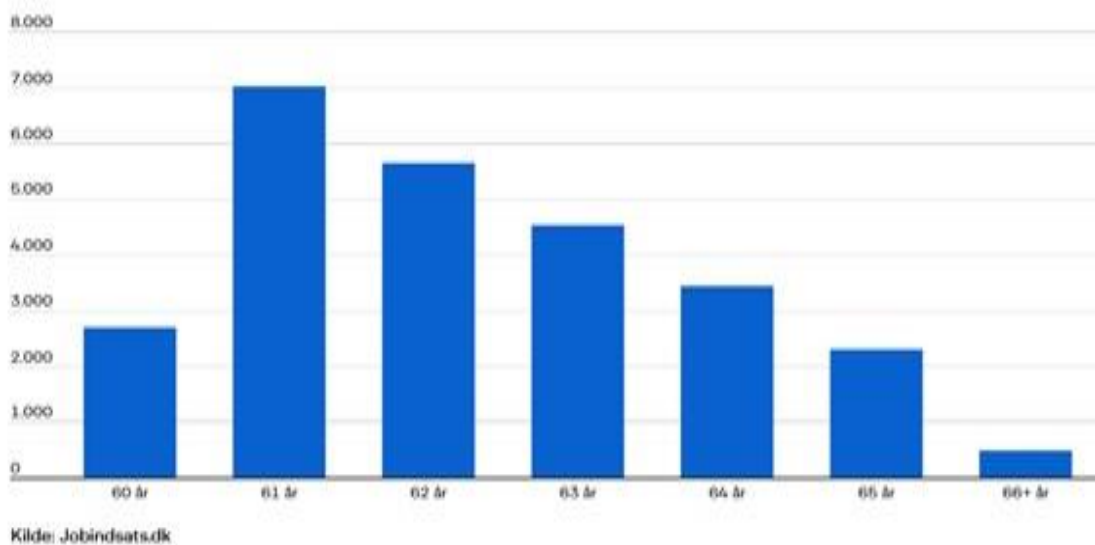
<https://www.dr.dk/nyheder/politik/regeringens-pensionsordning-forringer-forholdene-dem-der-foeler-sig-allermest>

Foringelsen rammer navnlig nedslidte.

Selvom både S med "Arne – pensionen" og de borgerlige partier bag "seniorpensionen" i sin tid fremhævede hensyn til nedslidte som begrundelse for ordningerne, er der med Arne – "plus" kommet andre boller på suppen for de nedslidte fra både S og V.

Der har ellers været stort behov for seniorpensionen og navnlig fra nedslidte. Hvor man i 2022 forventede at 15.000 personer ville være på seniorpension, har den faktiske tilgang været betydeligt større, nemlig 26.000 personer.

Figur: Antal personer, der har fået tildelt seniorpension 2020 til 2022. ⁶

Der er således god brug for seniorpensionsordningen.

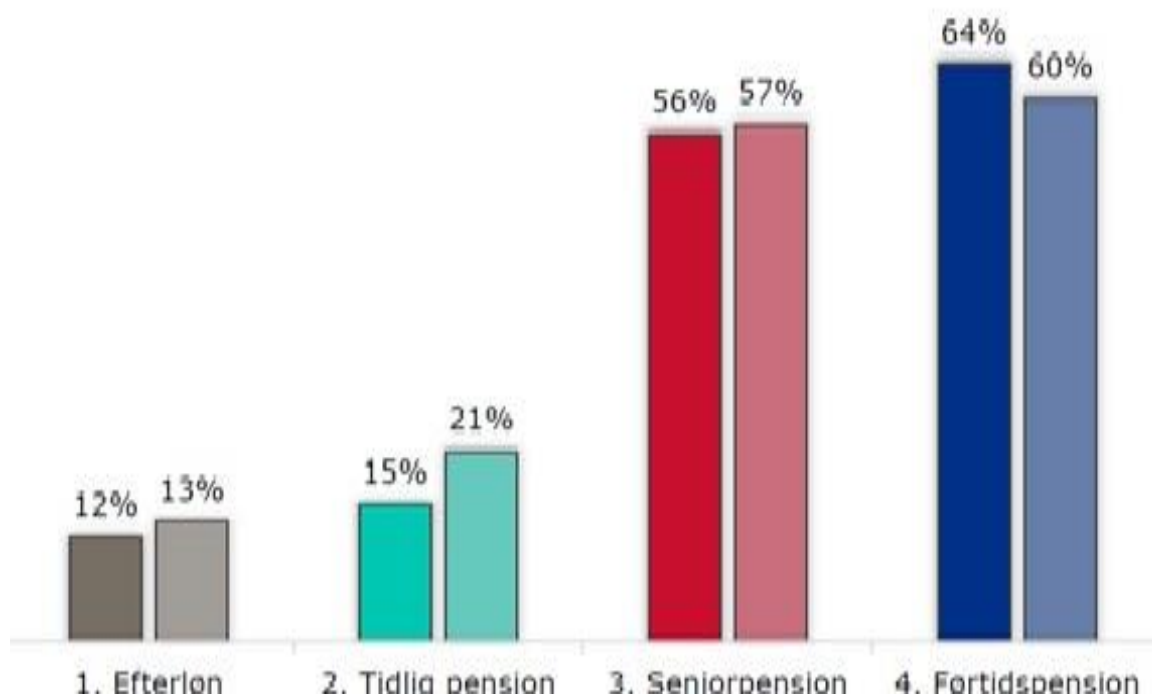
Og undersøgelser af Det nationale forskningscenter for Arbejdsmiljø viser, at over halvdelen - 57 procent - af dem, der går på seniorpension, i betydelig grad føler sig fysisk nedslidte, hvilket faktisk er højere end ved "Arne-pension". Det er altså ikke mindst seniorpensionsordningen, som er blevet de nedslidtes tiltrængte udvej af et hårdt arbejdsmarked. ⁷

⁶) Kilde: Andersen, Mette Viktoria Pabst m.fl.: Nye tal får kritikken af regeringen til at blusse op: 'Pensionstyveri'. DR.dk, 22.02.23:

<https://www.dr.dk/nyheder/politik/nye-tal-faar-kritikken-af-regeringen-til-blusse-op-pensionstyveri>

⁷) Andersen, Lars L :Analyse af tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet: Efterløn, tidlig pension, seniorpension og førtidspension. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, København 2023.

Figur: Procentdel, der føler sig mig fysisk nedslidt i høj eller meget høj grad. Fordelt på kvinder (rød) og mænd (lyserød).⁸

Tilmed gives 59 procent af tildelingene af seniorpension inden det fyldte 63-sindstyvende år. De, der søger seniorpension, har altså påtrængende behov for pensionering allerede 6 år før folkepensionsalderen.

Ved alligevel at forkorte adgangen til seniorpension med 3 år i forhold til folkepensionsalderen vil regeringens "reform" derfor efter alle solemærker at dømmes tvunge de pågældende til andre udveje fra et arbejdsmarked, som de ikke har helbred til, fx på sygedagpenge, ledighedsydelse eller fleksjob.

SVM – regeringens Arne – "plus" forringer altså særligt forholdene for de nedslidte, som både S og V og Lars Løkke ellers i sin tid erklærede at ville hjælpe.

<file:///C:/Users/herlo/Downloads/Andersen LL Analyse af tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet Seniorarbejdsliv NFA.pdf>

⁸⁾ Andersen, Lars L :Analyse af tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet: Efterløn, tidlig pension, seniorpension og førtidspension, s. 12. Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, København 2023.

<file:///C:/Users/herlo/Downloads/Andersen LL Analyse af tidlig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet Seniorarbejdsliv NFA.pdf>

Mette Frederiksen tilbage på økonomisk højrekurs.

Arne – ”plus” forslaget handler for SVM – regeringen da heller ikke om at tilgode se de nedslidte, men tværtimod om at øge den ”strukturelle beskæftigelse” dvs. om at tvinge flere ud på arbejdsmarkedet, uanset om de så har helbred hertil eller ej.

Det er et blandt flere eksempler i SVM’ s regeringsgrundlag på en udbudsøkonomisk højrekurs – andre eksempler er som nævnt afskaffelsen af Store Bededag, SVM’ s stærkt kritiserede planer om skattelettelser samt forringelserne for fattige.⁹

En sådan udbudsøkonomisk højrekurs var Mette Frederiksen også medvirkende til under Thorning – regeringen 2012 til 2015, men afsvor den herefter. I 2019 gik Mette Frederiksen i modsætning hertil til valg på bedre velfærd og fik fremgang, ikke mindst på bedre tilbagetrækning til nedslidte i form af Arne – pensionen. Men nu er S altså med SVM – regeringen svunget tilbage igen til udbudsøkonomiske reformer og sparepolitik.

Tidlig tilbagetrækning er et reelt behov.

Mange af de, som i dag søger seniorpension, er for længst røget ud af arbejdsmarkedet pga. nedslidning og kæmper sig igennem sygedagpenge, ledighedsydelse eller i fleksjob.

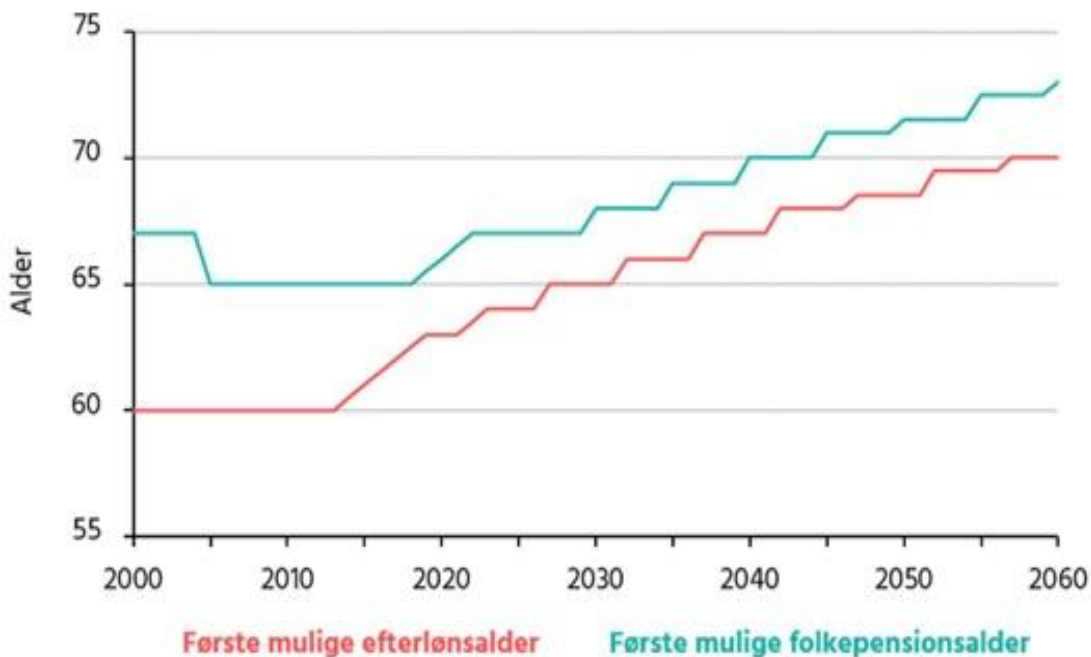
Men også for Arne – pensionens vedkommende er dårligt fysisk helbred en også en af hovedårsagerne til, at særligt mænd søger ordningen.

Og problemet med nedslidning kan kun forventes at blive værre i de kommende år, hvor pensionsalderen ifølge den såkaldte ”velfærdsaftale” skal stige og stige.

Siden indførelse af både seniorpension og Arne-pension er folkepensionsalderen steget fra 66 til 67 år og allerede om 7 år skal den yderligere forhøjes til 68 og efter 5 år yderligere øges til 69.

⁹⁾ Jf. Lund, Henrik Herløv: SVM – regering og regeringsgrundlag. Dec. 2022.
<https://henrikherloevlund.dk/wp-content/uploads/2022/12/SVM-regering.pdf>

Figur: Folkepensions – og efterlønsalder 2000 – 2060. ¹⁰

Reduceres adgangen til tidligere tilbagetrækning til kun 3 år før folkepensionsalderen, vil tidlig tilbagetrækning i 2035 kun ske på det alderstrin – 66 år – hvor man i 2020 generelt kunne gå på folkepension. Eller sagt på anden måde: Stigningen i den generelle folkepensionsalder vil da have ”opædt” den nedsættelse, som Arne – pension gav ved indførelsen heraf.

Halvdelen af personer over 50 år vurderer allerede idag, at de ikke kan blive ved med at arbejde indtil pensionsalderen. Så når pensionsalderen øges i det uendelig, vil der være stigende behov for tidlig tilbagetrækning for de, som ikke kan holde til det.

Alligevel går SVM s forslag i den stik modsatte retning og begrænser mulighederne for tidlig tilbagetrækning. Det er uforståeligt, at Mette Frederiksen efter års kamp for at få et flertal med på Arne-pensionen, åbner den sag igen. Hendes troværdighed stod og faldt med en Arne-pension. Det var her, at den ultimative test stod, om socialdemokraterne kunne levere på det, de sagde, var allervigtigst. ¹¹

¹⁰) Kilde: Dream: Tilbagetrækningsreformer og pensionsalder.

<https://dreamgruppen.dk/aktuelle-temaer/arbejdsmarked/tilbagetraekningsreformer-og-folkepensionsalder/>

¹¹) Jf. Madsen, Poul: Mette Frederiksens næste projekt vil få store Bededag til at ligne en søndagsudflugt. Altinget, 12.05.2. <https://www.altinget.dk/artikel/poul-madsen-mette-frederiksens-naeste-projekt-vil-faa-bededagsballaden-til-at-ligne-en-soendagsudflugt?SNSubscribed=true&ref=newsletter&refid=forside-morgen->

Forhandlinger.

Ikke mindst fagbevægelsen har da også protesteret voldsomt mod forringelsen.

Hvordan kan Mette Frederiksen tro, at hvis hun medvirker til at forringe vilkårene for nedslidte, vil det blive modtaget med et nik og ligegyldighed?

SVM – regeringen har imidlertid et flertal af (egne) mandater i det nuværende Folketing for sit forslag og kan derfor gennemføre det. Dog er man bundet af forlig på området. Det betyder ifølge gældende forligskutyme, at hvis regeringen ikke kan blive enige med de øvrige forligspartier her og nu, kan man kun gennemføre sit forslag ved at opsig forligene med virkning efter næste folketingsvalg.¹²

Derfor har regeringen dag også – i modsætning til omkring afskaffelsen af Store Bededag – signaleret forhandlingsvilje, herunder til trepartsdrøftelser med fagbevægelsen, om de fremtidige tilbagetrækningsmuligheder.

Her kan man håbe, det trækker i den rigtige retning, at både SF og DF er med i forligene om seniorpension såvel som om Arne – pension, idet begge partier har erklæret sig imod ændringerne.¹³ Man må håbe, at denne modstand står til troende, selvom begge partier i forbindelse med finansloven for 2023 har markeret sig som dele af den ”samarbejdsvillige opposition”, der for bagatelindrømmelser stemte for regeringens nedskæringspolitik.

Til gengæld trækker det i den forkerte retning, at et reaktionært sammenrend af en såkaldt ”reformalliance” bestående af Radikale Venstre, Konservative og Liberal Alliance kræver både (den resterende) efterløn og Arne – pensionen afskaffet – altså tydeligvis har en dagsorden om at forringe tilbagetrækningsmulighederne.¹⁴

[120523&utm_campaign=Altinget.dk&utm_content=Forside%20morgen%20120523&utm_medium=email&utm_source=nyhedsbrev](https://www.dr.dk/nyheder/politik/nye-tal-faar-kritikken-af-regeringen-til-blusse-op-pensionstyveri)

¹²) Kilde: Andersen, Mette Viktoria Pabst m.fl.: Nye tal får kritikken af regeringen til at blusse op: 'Pensionstyveri'. DR.dk, 22.02.23: <https://www.dr.dk/nyheder/politik/nye-tal-faar-kritikken-af-regeringen-til-blusse-op-pensionstyveri>

¹³) Jf. Pedersen, Lene: Tidligst afklaring om seniorpension til oktober. Fagbladet 3F. 25.02.23. <https://fagbladet3f.dk/artikel/tidligst-afklaring-om-seniorpension-til-oktober>

¹⁴) Jf. Pedersen, Lene: Partier vil af med Arne og efterløn. Fagbladet 3F. 19.04.23. <https://fagbladet3f.dk/artikel/ny-udmelding-skaber-endnu-mere-usikkerhed>

Alle disse partier er med i forliget om seniorpensionen. Man må håbe de kommende forhandlinger om fremtidens tilbagetrækning ikke ender med et råddent kompromis. De nedslidte har både brug for seniorpension og Arne – pension i den nuværende eller en bedre udformning, ikke for at få begrænset tilbagetrækningsmulighederne. Måske ville det bedste være, hvis man i Folketinget ikke kan blive enige om at ændre noget her og nu, således at de nuværende ordninger består, indtil befolkningen ved næste folketingsvalg tilkendegive sin holdning.